SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 55. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 23, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го БЕРЕЗНЯ 1994. Ч. 55. РІК CI.

В УКРАЇНІ ЗАСНОВАНО ФОНД СПРИЯННЯ ОСВІТІ

Київ (Р. Руденко). — Тут у вівторок, 15-го березня, в Міністерстві Освіти відбулася пресова конференція, присвячена презентації Всеукраїнського Фонду Сприяння Освіті. Участь взяли представники комерційних структур, заступники міністра освіти та професори.

Учасники пресової конференції розповіли, що фонд створено згідно з постановою Кабінету Міністрів України з 27-го листопада 1993 року. Гроші до нього надходитимуть з бюджету і від спонзорів та жертводавців. Міністер освіти розпорядився перераховувати до фонду частину з прибутків від наукової, комерційної діяльности підпорядкованих Міністерству підприємств, установ та організацій, які здійснюють методичну і нормативну літературу, а також від сум, які платять студенти, в тому числі й закордонні, що зараховані до навчальних закладів на комерційній основі.

Розпорядником Фонду Сприяння Освіті в Україні є Міністерство Освіти, а створена Рада фонду випрацьовуватиме і здійснюватиме програми розвитку освіти. Головою Ради обрано міністра освіти Петра Таланчука. Фонд робить заходи у Кабінеті Міністрів про зменшення податків для тих установ, які вкладатимуть гроші до Фонду Сприяння Освіті в Україні.

У Міністерстві Освіти 16-го березня на підсумковій колегії проаналізовано стан освіти в Україні. В обговоренні взяли участь представники Міністерства Освіти Криму, ректори та проректори вищих освітніх закладів з усіх областей України, голови рад народних депутатів, керівники обласних профспілок, представники інших міністерств, разом 300 осіб.

П. Таланчук наголосив на необхідності введення диференційованого навчання ще у дитячих дошкільних закладах з метою виховати справжні таланти і створити не тільки національну еліту, але й забезпечити високий рівень професійно-технічного навчання. За словами міністра освіти, єдиним фактором, який не дав покищо загинути українській освіті, є самовідданість і безкорисливість педагогів.

П. Таланчук уважає за необхідне надати навчальним закладам усіх рівнів більшої автономії, створити нове покоління підручників, підвищити якість навчань і знань учнів та студентів і водночас здійснювати точну фінансову контролю у навчальних закладах.

РОКОВИНИ СЕЛА ВЕРБІВ

Київ. — Село Вербів, Підгаєцький район, Тернопільська область, запрошує всіх країн на святкування 550-річчя села. Свято, яке влаштовує Товариство „Просвіта", відбудеться 19-20-го червня.

ДЖ. СОРОС ФІНАНСУЄ ПЕРЕЇЗД „РАДІО СВОБОДИ" У ПРАГУ

Бонн. — Як інформує агентство Ассошієйтед Пресс, керівництво американської державної корпорації „Радіо Вільна Европа/Радіо Свобода" провело успішні переговори з американським фінансистом мадярського походження Джорджем Соросом щодо переїзду у Прагу. Покищо мова йде про переїзд дослідного інституту, який входив у структуру корпорації і постачав служби радіовисилань матеріялами про процеси у колишніх республіках Совєтського Союзу і Східньої Европи.

Бюджет радійових станцій був обмежений в минулому році згідно з ініціятивою деяких американських законодавців, які є певні, що зі закінченням „холодної війни" відпала потреба у маштабній пропаґандивній кампанії, частиною якої були обидві станції.

Тоді ж виникло питання щодо переїзду станцій з дорогого для життя Мюнхену у Прагу. До чеської столиці запросив їх сам президент країни Вацлав Ґавел, який є високої думки про вклад цих радійових станцій у справу боротьби з комуністичними режимами і про багаторічну підтримку дисидентських рухів.

Фінансуючи переїзд дослідного інституту, Дж. Сорос заявив, що діє не як можливий майбутній власник інституту, а тільки як добродійний спонзор. Бюджет інституту в роки його перебування у Мюнхені складав 16 міл. дол. річно. У Празі ж ця сума не дійде навіть до 10 міл. дол. Ці гроші надходитимуть від організацій Дж. Сороса, зокрема від створеного ним Університету Центральної Европи, в якому вже проходять перевишкіл східньоевропейські журналісти.

Остаточну угоду радійової корпорації з Фондом Дж. Сороса буде підписано у кінці квітня цього року.

ВИСТАВКА В. СКРИПКИ В „ХРИЗАНТІ"

Ню Йорк. — Ґалерія „Хризанта", 98 Друга аве., між 5—6-ою вул., влаштовує виставку творів Валерія Скрипки, відкриття якої відбудеться у неділю, 27-го березня, о год. 1-ій по полудні.

Підписано хорватсько-боснійську угоду

Вашінгтон. — Тут у Білому Домі відбулося підписання документів про створення Боснійської мусулмансько-хорватської федерації. Від Республіки Боснія документ підписав президент Алія Ізетбеґовіч, від Хорватської Республіки — президент Франьо Туджман. Від боснійських хорватів договір про створення федерації підписав їх лідер Крашімір Зубак. На церемонії був присутній президент ЗСА Билл Клінтон, амбасадори европейських держав, представники Европейського союзу, НАТО і ООН.

Обидві сторони також підписали декларацію про основні принципи створення конфедерації Боснії і Хорватії.

Підписані угоди ґарантують в новій федерації рівні права обом етнічним групам. Основні питання в новій державі будуть вирішувати місцеві органи управління, які займуться формуванням поліційних сил, проблемами економіки, культури. Федеральний уряд повинен зайнятися здійсненням зовнішньої і оборонної політики, а також вирішенням найбільш важливих економічних питань.

„Найбільшим днем Боснії" назвав підписання документів президент А. Ізетбеґовіч. „Це найбільша перемога прихильників мирного вирішення боснійського конфлікту", — підкреслив він. В той же час він сказав, що, не зважаючи на тритижневе перемир'я і відносний спокій в районі Сараєва, в інших реґіонах республіки тривають сутички мусулман зі сербами. „Нині в Боснії, — сказав А. Ізетбеґовіч, — тривають бої, а це говорить про те, що конфлікт не вирішений повністю і необхідні дальші кроки до досягнення загального миру". В той же час коментатори підкреслюють вимогу Ізетбеґовіча відновити республіку у колишніх кордонах, а це говорить про те, що мусулмани пред'являють сербам територіяльні претенсії.

Ініціятор підписання цієї угоди президент ЗСА Б. Клінтон заявив, що домовленість між хорватами і мусулманами — це перша ластівка надії на остаточне вирішення балканської кризи. Президент висловив надію, що формування мусулмансько-хорватської федерації буде імпульсом для процесу замирення в республіці.

КИТАЙ МОЖЕ ЗІРВАТИ ТОРГОВЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ ЗІ ЗСА

Пекін. — Міністер закордонних справ Китаю Кіян Кічень заявив, що Білий Дім перебільшує значення двосторонніх торговельних відносин для Китаю і сказав, що Китайська Народна Республіка готова вернутися до епохи холодної війни. „Минуло 23 роки від того часу, як президент Ніксон зламав бар'єр у двосторонніх відносинах, — підкреслив К. Кічень, — і весь цей час торгівля між нашими країнами розвивалася, благодійно впливаючи на економіку обох країн. Якщо тепер Вашінґтон має намір припинити це, Китай готовий відмовитися від торгівлі зі ЗСА".

К. Кічень також підкреслив, що в даний час від торгівлі більше виграють ЗСА. Саме тому представники американських компаній зразу ж після погроз Воррена Кристофера позбавити Китай статусу найбільш упривілейованої країни виступили проти цього. Міністер твердив, що американські відомості про величезний китайський експорт у ЗСА перебільшені і значна доля „китайського експорту" належить гонґконґським, тайванським і американським компаніям, які працюють на території вільних економічних зон. Спеціялісти Міжнародного валютного фонду вважають, що на випадок позбавлення Китаю статусу найбільш упривілейованої країни китайський експорт у ЗСА зменшиться на 44—96 відсотків. Це, в свою чергу, приведе до зменшення імпорту в Китай і до втрати 200,000 місць праці у ЗСА.

Згадавши про ролю президента Билла Клінтона в цій справі, китайський міністер сказав, що, поставивши Китаєві остаточний термін для „значного поліпшення прав людини" і пов'язавши цей процес з питанням продовження статусу найбільш фаворизованої країни, Президент сам заганяє себе в глуху вулицю.

Серби порушили умови замирення в Сараєві

Брюссель. — Як інформує агентство Ассошієйтед Пресс, канадський контингент „голубих шоломів" у Боснії випадково виявив у межах забороненої 20-кілометрової зони довкола Сараєво чотири сербські танки, три протиповітряні пушки, чотири тяжкі гармати і 18 мінометів. У понеділок, 21-го березня, керівництво НАТО заявило, що коли серби не передадуть цю зброю під контроль ООН, то знову стає можливим удар проти порушників умов замирення.

Представник командування військових формацій ООН у Сараєві Саймон МекДовелл повідомив, що з цього приводу розпочалися переговори зі сербами, тому говорити про карну збройну акцію ще передчасно. Тим часом броневики ООН оточили виявлене сербське укріплення, однак невдовзі мусіли трохи відступити, бо серби остерегли, що відкриють вогонь. Миронсці перенесли оточення на декілька сот метрів. Сторони тримають одна одну під прицілом, очікуючи, чим закінчаться переговори.

А. Бриттан знову концертуватиме у Львові

Ню Йорк (Г. Колесса). — Українсько-американський диригент і скрипаль Адріян Бриттан від'їжджає до Львова, щоб відбути там ряд концертів на повторні запрошення адміністрацій Львівської фільгармонії та Львівського театру опери та балету. 2-го квітня мистець диригуватиме оркестрою Львівської фільгармонії; у програмі — увертюра до опери „Нюрнберзькі майстерзінґери" Р. Ваґнера, „Пополудневий відпочинок фавна" К. Дебюссі, Симфонія ч. 8 А. Двожака та Концерти для двох фортепіяно з оркестрою Й.-С. Баха та В.-А. Моцарта (солісти — піяністи з Голляндії).

У Львівському театрі опери та балету 12-го і 14-го квітня А. Бриттан диригуватиме операми „Сивільський цирюльник" Россіні та „Отелло" Верді.

В додатку до цього музикантові запропоновано зробити запис телевізійної програми з фільгармонічною оркестрою, в якій прозвучать твори західніх композиторів, серед яких — Фантазія на теми з „Порґі і Бесс" Дж. Ґершвіна.

Цього року А. Бриттан став членом факультету Музичної школи Мангеттен в Ню Йорку, де він керує оркестрою і провадить кляси диригування і скрипки.

Округа УНС Аллентавну відбула збори

Бетлегем, Па. У суботу, 26-го лютого ц. р. Комітет Аллентавнської Округи Українського Народного Союзу відбув свої Річні загальні збори тут о год. 2-ій по полудні в залі української католицької церкви.

Голова Окружного Комітету Анна Гарас привітала присутніх і, відкриваючи збори, попросила однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять померлих членів Округи впродовж минулого року, включно з недавно померлим Степаном Івасечком, колишнім секретарем 48-го Відділу і контролером Окружного Комітету Округи. Після вибору Президії зборів уступаючий секретар Степан Муха відчитав протокол з минулорічних зборів. Серед коротких звітів уступаючої Управи, заступниця голови Округи Анна Сеґан поділилася з присутніми думками про відбуті та майбутні імпрези, включно з підготовою до святкувань 100-ліття УНС, які притягнули б загальну публіку, були навіть думки, щоб це відбути на Союзівці. Голова А. Гарас говорила про невиконану квоту нових членів.

А. Гарас

Після цього приступлено до вибору нової Управи на 1994 рік, яку вибрано в такому складі: Анна Гарас — голова, заступниця голови Анна Сеґен, україномовна секретара — Анна Строт, англомовна секретарка — Катерина Сарджент, касир — Володимир Заґвоцкий, а до Контрольної комісії Івана Сеґана на голову та Марію Крепіц і Марію Колодруб, як членів.

По виборах А. Гарас представила головного радного УНС Аліка Худолія, який в імені УНС подякував А. Гарас і всім членам Управи за їхню віддану працю. Він також у своєму слові відзанчив організаційні успіхи УНС, що в результаті у 1993 році довело до 75-відсоткового виконання квоти нових членів та на 4 міл дол. збільшення суми забезпечення. Обговорювано також і справу зменшення членства УНС, нове бюро продажу забезпечення в Аллентавні, ювілейний концерт УНС у Філядельфії та справу стипендій УНС для студіюючої молоді. Крім того А. Худолій запропонував кожночасну свою допомогу, як і Андрія Воробця, керівника братської діяльности УНС при плянуванні окружних святкувань 100-ліття УНС.

Збори закінчено о год. 4.30 по полудні, а опісля присутні вели товариські розмови при перекусці та напитках.

У СВІТІ

В ІНТЕРВ'Ю для національного радіо міністер закордонних справ Ізраїля Шімон Перез заявив, що коли Палестинська визвольна організація погодиться продовжувати переговори з Ізраїлем, то протягом одного місяця ізраїльські війська вийдуть з територій, відведених для палестинської автономії. Ізраїльський уряд не буде також заперечувати проти розміщення у Геброні палестинських поліціянтів і міжнародних спостерігачів. Покищо Палестинська визвольна організація не зареаґувала на цю заяву міністра Ш. Переза.

БОЙОВІ ЛІТАКИ афганської коаліції, яка домагається резиґнації президента Бурганудділна Раббані, здійснили повітряний напад на центр Кабулю, столиці країни. Водночас бойовики Іслянської партії Афганістану, яку очолює прем'єр-міністер Гульбеддін Гекматіяр, і міліційні формації генерала-узбека Рашіда Дустума відкрили вогонь з гармат. Обстріл тривав цілу добу — від суботи, 19-го березня, до неділі. Докладних інформацій про зруйнування і людські жертви ще не надійшло, однак спостерігачі припускають, що є нові сотні вбитих і ранених.

ПОНАД 80 НІМЕЦЬКИХ поліціянтів дістали ушкодження у сутичках з курдськими демонстрантами, які спричинили масові безпорядки у Берліні і Авгзбурґу. Демонстрації були заборонені владою — на тій підставі, що їхнім ініціятором була Курдська робітнича партія, яка діє терористичними методами. За декілька днів до демонстрацій в Німеччині відбулися традиційні щорічні фестивалі курдської культури. Курди, як відомо, домагаються створення своєї незалежної держави, до якої мали б, на їхню думку, відійти деякі території Туреччини, Іраку та Ірану.

МІНІСТРИ ЗАКОРДОННИХ справ Польщі і Литви нарешті дійшли до згоди щодо тексту договору про дружбу, вичерпавши до дна дворічну суперечку. Литва наполягала, щоб у тексті договору згадувалося про польську окупацію частини Литви між двома світовими війнами і щоб збереглися критичні зауваження на адресу польської Армії Крайової, яка воювала з німцями, але при тім переслідувала литовців за відмову від співпраці з нею. Польща дотепер не хотіла, щоб ці точки були присутні у договорі. Польсько-литовський договір про дружбу буде підписаний у квітні, коли у Вільнюс з офіційною візитою приїде президент Лєх Валенса.

В НЕДІЛЮ, 20-ГО БЕРЕЗНЯ, в Моґадішу, сомалійській столиці, місцеві бандити застрілили 28-річну італійську журналістку Алярію Альпі і 45-річного телевізійного оператора Мірана Кроватіна. Вони відомі своїми репортажами з Боснії. У списку вбитих у Сомалії тепер є вже сім прізвищ.

ЛІДЕР ЛІБЕРАЛЬНО-демократичної партії Росії Владімір Жириновський закликав своїх прихильників готуватися до президентських виборів. Він запевнив, що коли вибори відбудуться восени цього року, то у них переможе кандидат від його партії, а коли точніше, то саме він, В. Жириновський. На його думку, ні демократи, ні ліві сили не матимуть необхідної підтримки, бо в масах нібито все більш популярною стає запропонована В. Жириновським „концепція відновлення великої російської держави з подальшим поділом її на ґубернії замість республік".

КОЛИШНІЙ ДЕРЖАВНИЙ секретар З'єднаних Стейтів Джеймс Бейкер приїхав у Тбілісі як гість голови Верховної Ради Грузії Едуарда Шеварднадзе, з яким американський політик перебуває у дружніх стосунках ще від половини 80-их років. Дж. Бейкер прибув у Грузію з нагоди відкриття першого з'їзду створеної Е. Шеверднадзе партії „Громадянський союз".

В АМЕРИЦІ

ВСІ ПОГОДЖУЮТЬСЯ з твердженням політичних аналітиків, що найбільш завзяті передвиборчі змагання 1994 ведуться у Каліфорнії. Там цієї осени мають відбутися вибори ґубернатора стейту, висліди яких на думку багатьох завжди були добрим покажчиком котра партія в майбутніх президентських виборах буде господарем Білого Дому. Баб Малголланд з каліфорнійської Демократичної партії погоджується з думкою президента Билла Клінтона, що „це є важливішим як мати контролю в Сенаті. Якщо ми програвимо ці вибори, — а це може статися — тоді республіканці можуть опинитися з 54 виборчими голосами в своїх руках". Ці переконання базуються на тому, що теперішній ґубернатор Каліфорнії Піт Вілсон, республіканець, має всі можливості бути переобраним осінню, а тоді зміряти на президентську кандидатуру в 1996 році.

ДВА НАЙБАГАТШІ американські підприємці мають в пляні створити ґльобальну сателітну інформаційну мережу. Можна б думати, що це тільки фантазія, якщо б це не були особи, пляни яких не можна нехтувати, базуючись на їхніх дотеперішніх досягненнях. Особи про яких мова, це Креґ МекКов і Вілліям Ґейтс, які стали ґіґантами інформаційно-комп'ютерної технології. Нова компанія Теледесік має в пляні збудувати систему за 9 біл. дол. з 840 малими сателітами, які пересилатимуть двосторонньо інформації з дослівно кожного куточка земної плянети.

БЕРУЧИ ДО УВАГИ гостру критику про не надто оправдане фаворизування Росії, уряд президента Билла Клінтона змінив свою політику, яка позначається гострішими вимогами до Росії та зосередженням більш, як досі на інших республіках колишнього СССР. Хоча Президент ЗСА і його Уряд ніколи публічно не погодилися з тим, що зробили помилку звертаючи всю свою увагу на Росію, то ця зміна є наявна. Відвідини президентів України, Грузії та Казахстану продемонстрували цю зміну політики. Крім того це можна також зауважити у рішеннях президента Б. Клінтона подвоїти економічну допомогу Україні та Казахстанові, а також підтримати прохання Грузії про міжнародні мироносні відділи для припинення громадської війни. Такий крок, на думку багатьох, унеможливив би зазіхання Росії на території своїх сусідів.

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРОГРАМІ „Віч на віч з народом" телевізійної мережі Сі-Бі-Ес, секретар Державного департаменту Воррен Кристофер сказав, що під час подорожі до Пекіну старався представити політику Конґресу Китаєві, на що мав „повне узгодження президента Билла Клінтона". Він заперечив твердження зі сторони Китаю, що Пекін пропонував йому відкласти відвідини. „Ніколи не було звернення з їх сторони, щоб я відклав свою подорож. Це ще одне намагання Китаю поширювати дезінформацію, можливо для оправдання своєї [illegible]саної поведінки, під час моїх відвідин".

Українські студії в Колюмбійському університеті дуже актуальна справа

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Збірка фондів потрібних на катедру українознавчих студій в Колюмбійському університеті зближається до кінця, а підготований окремою комісією бенкет в суботу, 26-го березня, проходить свою останню фазу.

Для точніших інформацій про цю так потрібну акцію, ми використовуємо можливість провести розмову з інж. д-ром Юрієм Тарнавським, відомим поетом і летературознавцем, автором 10 збірок поезій та трьох романів. Останньо появився його роман англійською мовою „Three Blondes and Death", видавництва Fiction Collective Two, Boulder, Colorado, 1993, а в Україні поема „УРА НА: Тисяча років самоти" у видавництві М. Коця як видання часопису „Березіль", Харків—Ню Йорк. Він як комп'ютерський дослідник і лінґвіст дав згоду у тому семестрі, що розпочався 18-го січня вести в університеті Колюмбія курс літератури, темою якого є сучасна українська поезія.

Ю. Тарнавський

— Чи можете ближче пояснити нашим читачам як цей курс проходить та як вам працюється в характері викладача предмету, що вимагає стільки підготови і праці?

— Тому, що до теми про сучасну українську поезію від 1950 року немає підручників, я сам виготовив хрестоматію української поезії, що вимагало багато праці та зусиль, щоб належно увесь матеріял зібрати. Навчання веду англійською мовою, але тексти усі читаю українською. Розуміється саме підготовлення хрестоматії дало мені поруч із працею багато вдоволення і я забирався зі запалом до навчання. Однак з жалем мушу сказати, що чотирьох студентів, які на цьому курсі тепер є, це рішуче замало.

— Хто вони і чим пояснюєте таке мале зацікавлення українською літературою?

— Із моїх курсантів двоє українців, а один американець і один зі Срі Лянка. Розпочало ще троє україн-

(Закінчення на стор. 3)

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні
(202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send adress changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Мир чи війна на Близькому Сході?

У минулому тижні відвідав президента Билла Клінтона у Білому Домі прем'єр Ізраїля Їцак Рабін і, глибоко стурбований, просив його вжити свого авторитету для рятування ситуації на Близькому Сході. Масакра, яку 25-го лютого ц. р. перевів у місті Геброн 36-річний ізраїльський військовий лікар Барух Ґолдстейн, стріляючи з ручного скоростріла навмання до маси палестинців у місцевій мошеї, та масакра розпутала всі пристрасті в ізраїльському і арабському світах і завела над берег пропасти всі мирові зусилля, загрозивши вибухом воєнної катастрофи. Клінтон так схарактеризував сучасну ситуацію на Близькому Сході: „Вона (ситуація) краща як була рік тому, але гірша як була тому місяць". Рік тому нікому ще не снилося, що мировим контраґентом Ізраїля може стати його колишній смертельний ворог, лідер Палестинської Визвольної Організації (ПВО) Ясір Арафат. Простягнення руки до Арафата було доказом, що Їцак Рабін, колишній генерал і колишній амбасадор Ізраїля у Вашінґтоні, — це державний муж, який зважується на страшенне непопулярний крок, проте мудрий, з перспективою на запевнення своїй батьківщині тривкого миру і безпеки. Фанатик із нюйоркської дільниці Бруклин, Барух Ґолдстейн, не міг цього зрозуміти, вивантажив свою лють у безглуздій стрілянині до побожних палестинців, але насправді смертельно зранив плян замирення. Їцак Рабін, промовляючи у Білому Домі (ту подію передавано на телевізійному екрані) висловив ще надію, що процес мирових переговорів врятує президент Сирії Гафез Ассад, який вже давно обіцяв був визнати державність Ізраїля та обмінятися з Ізраїлем дипломатичними представниками, якщо Ізраїль поверне Сирії окуповане узгір'я Ґоляна. Можливо, що Рабін мав на увазі піти Сирії на руку і виректися того кусника території в ім'я віднови мирових переговорів із цілим арабським світом.

Лихо в тому, що саме тепер Америка не має того великодержавницького авторитету, що його потрібно для успішної дипломатичної акції будь-де у широкому світі. Теперішній Президент ЗСА — людина з високою освітою і доброю волею — оточив він себе людьми невеликого формату і тепер сам має велику турботу, бо виринула неясна і складна афера його приватних фінансових операцій ще з часу перебування на становищі губернатора стейту Аркенсо. Від закінчення Другої світової війни Америка стала лідером всього вільного світу і її Президент автоматично втішався авторитетом, який дозволяв йому грати передову ролю на широкій міжнародній арені.

Тепер переживаємо час, коли відчувається відсутність такого міжнародного лідерства. Недавно поважний американський тижневий журнал „Ю. С. Нюз енд Ворлд Репорт" бідкався у своїй редакційній статті, що Билл Клінтон, „динамічний" Президент, не є популярний в американському суспільстві, у протилежності до Джорджа Буша, який, мовляв, хоча не був „динамічний", а користувався популярністю. Додаймо: але ту популярність загирив з власної вини, злегковаживши собі існуючу у виборчому році економічну кризу.

Проблема лідерства займає поважне місце у політології. Досвід історії виявив, що лідер потрібний не тільки в авторитарній системі правління, коли поганий диктатор спричинює нещастя своїй країні і сусідам, але лідер — розумний, енерґійний — потрібний у системі демократії, яку використовують малі люди. Де є дійсно великі індивідуальності з лідерським хистом на українському овиді? В Україні і діяспорі?..

НАД НАГІРНИМ КАРАБАХОМ впав і розбився літак іранської летунської компанії, який летів з Москви у Тегран. Катастрофа сталася через розгерматизацію кабіни залоги. У висліді загинуло 32 особи.

Віктор Воронюк,
Київ

ВІЙСЬКОВІ І ВИБОРИ

У воєнній доктрині України про соціальний і правний захист військовослужбовців та членів їх сімей досить чітко зазначається, що одним з основних принципів у будівництві Збройних Сил їх „повна департизація". Практично це означає заборону для українських військовослужбовців брати участь у політичній діяльності й бути членами будь-яких партій, організацій чи рухів.

Міністер оборони України Віталій Радецький досить часто любить наголошувати: „Той, хто бажає присвятити себе професійній діяльності, повинен відмовитися від військової". В той же час він зазначив: „Збройні Сили України — державна структура і, як в будь-якій правній демократичній державі вони дотримуються урядової політичної лінії, я б сказав „центристської", щодо становищ різних партій та рухів".

Проте в умовах глибокої економічної кризи в Україні, падіння рівня життя народу, а військовослужбовці виймятку не становлять, все більше представників як старшинського, так і вояцького складу віч-на-віч залишається саме з цією „центристською" урядовою політикою і... численними проблемами. Наприклад, у багатьох військових частинах можуть по кілька місяців не виплачувати грошового забезпечення, для офіцерів воно становить в переліку від 25 до 40 дол. ЗСА. У місяць житлова проблема для військових за підрахунками може вирішитися лише через 20—25 років (на сьогодні за даними Міністерства Оборони України безкватирних нараховується більше 80,000). Отож, зрозуміло, що з кожним днем зменшується число тих, хто ще вчора мріяв сумлінно служити українському народові.

Як повідомив голова Комітету з питань соціального захисту військовослужбовців при Кабінеті Міністрів України генерал-майор Вілен Мартиросян, „розпочалося численне залишення офіцерами армії. 60 відс. молодих офіцерів заявили про бажання піти в запас". Не хочуть служити й вояки, тому залишають свої частини, а вірніше дезертирують. За даними генерал-майора В. Мартиросяна, сьогодні некомплект особового складу в частинах становить до 30 відс.

Проте чи можуть самі військові щось зробити? Думаю, приклад з ексміністром оборони України генерал-полковником Костянтином Морозовим для багатьох став дуже показовим. Не погодившись свого часу з рішенням про передачу Чорноморської фльоти Росії, зарекомендувавши себе як людину, що вела безкомпромісну війну з корупцією і мафією у військах, він просто-напросто був усунутий із своєї посади. А замість нього з'явився генерал-полковник Віталій Радецький, який майже водночас з постом міністра оборони через декілька днів від Президента України отримав нове звання — генерала армії України.

Отже, для того, щоб добитися змін на краще, військовим залишається тільки вдатись до політичної діяльности. І багато, хто вдається. Як повідомили в Головному Управлінні виховної та соціально-психологічної роботи Міністерства Оборони (МО), 30 осіб від майора до генерала вирішили кандидувати у майбутній парлямент України, надзвичайні вибори якого призначені на 27-ме березня. За словами „відповідального за вибори" полковника Григорія Тимка, більшість військовослужбовців на собі відчули всі „принади" Закону України про вибори народних депутатів. Призначення довірених осіб з числа військово-службовців, людей, які краще можуть знати майбутнього депутата, забороняється із-за обмеження в проведенні передвиборчої агітації у військових частинах. А крім того є ще й те, що, ставши депутатом, військовослужбовець повинен назавжди розпрощатися з армією, тобто розпрощатися з місцем своєї служби, роками, отриманням пенсії і т. д.

Отже, для 30-ти сміливців, мабуть, проблеми, пов'язані з пенсією, не існують. Проте чи здатні вони будуть щось змінити?

До речі, фахівці Науково-Дослідного та Методичного Центру Головного Управління Виховної та Соціяльно-Психологічної роботи МО України, провели опитування. За його результатами майже 80 відсотків опитаних старшин вважають, що будуть голосувати. Щождо інших результатів, то виявилося, що 31 відс. опитаних військових надає перевагу прихильникам національно-демократичної ідеї. Приблизно однакова кількість симпатиків у центристів та соціялістів — відповідно 25 та 27 відс.

На запит, яким шляхом буде розвиватися Україна після виборів, 37 відс. відповіли, що це має бути шлях активних ринкових реформ на основі приватної власности, 51 відс. опитаних військових вважає, що до влади в Україні після виборів прийдуть сили, які будуть проводити пляново-реґульовану економіку.

Втім, що воно буде, покаже час. Вибори не за горами, а з ними й надії військових на краще.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ
Редагує Лев Яцкевич

Науковий „єретик"

Коли на зламі минулого сторіччя, народжений у царській Росії, Емануїл Веліковський опублікував у Видавництві „Мек'Міллен і Спілка" в Ню Йорку свій „бестселлер" п. з. „Світ в зударі", виникнула в науковому світі, одна з найгостріших контроверсій наших часів. Найбільші астрономи світу, на чолі з Гарловом Шеплі, професором Гарварду, назвали його науковим шарлятаном, університетські професори заборонили своїм студентам читати його книжки, а коли це не помогло загрозили Видавництву Мек'Міллен бойкотом.

Але „науковий єретик" не дав себе ані застрашити, ані притишити. Навпаки, в короткому часі, він опублікував три нові книжки, в яких доказував, що наша соняшна система не була ще обрамована перед кількома мільйонами років, а наше життя на землі розвивалося, не тільки шляхом еволюції, але теж шляхом низки космічних потрясень, зумовлених перелетами великих космічних об'єктів дуже близько землі, які призвели до великих геофізичних катаклізмів на нашій плянеті.

І так, несповна 2,800 років тому, плянета Марс, мала зблизитися до Землі так близько, що перехилила її вісь та змінила швидкість її оборотів, а у висліді, довжину дня і ночі, на доказ правдивости цієї гіпотези, Веліковський наводить факт, що майже всі цьогочасні цивілізації змінили свої календарі. Але найбільш контроверсійною його гіпотезою була ця — про виникнення плянети Венери. Згідно з поглядом Емануїла Веліковського, приблизно 1500 років перед Христом, невідомі космічні сили видалили з плянети Юпітера гігантської величини газову матерію, що перелетіла повз землю й ледь заторкнувши хвостом її поверхню, влетіла в еліптичну орбіту навколо сонця, збільшивши її 8-членну родину новою плянетою — Венерою.

Але пролітаючи біля нашої плянети — Землі спалила частину її лісів та полів, висушила ріки та озера та, мабуть, спричинила смерть багатьох провісників людської раси. Зутик її довжелезного хвоста з поверхнею землі спричинив нагромадження великої маси вуглеводнів, що всякнули в земну кору у виді нафтової сировини. Цей факт потверджують, не тільки існуючі на землі родовища нафти, але теж вавилонські, індійські та жидівські джерела, із славетною „Книгою Виходу" („Ексодус"), в яких згадується про те, що земля була, в тому часі, „сповнена вогню, змішаного з градом".

Стародавні записки китайців також стверджують, що Юпітер „викинув із себе якийсь неймовірно великий об'єкт, що обертався навколо Сонця". Вавилонські леґенди згадують рівно ж про великий вогонь з неба, потопи та нищівний град метеорів. Веліковський основує на тому свої теорії, які він потверджує доказами з археології, палентології, геології тощо.

На думку Веліковського, земля дізнала багато раптових зударів з іншими космічними об'єктами, наявність яких потверджують також факти викопок з сибірських льодовиків, мамутів та мастодонтів, у шлунках яких знайдено напівтравлені залишки тропікальних рослин. Ті всі знахідки, поряд із скелетами китів на хребтах гірських ланцюгів, ставлять під знак запиту панівну, досьогодні, в науці теорію розвитку світу.

Але найцікавіше те, що багато з цього, що Веліковський написав у своїх публікаціях, потвердили останні польоти ракетних зонд, які між іншим, виявили, що плянета Юпітер становить джерело радіових емісій, що на Місяці існують вулкани, що температура на Венері дуже висока, та що її атмосфера — це суміш вуглеводнів, а наша Земля оточена магнетосферою.

А тепер придівімося зблизька, хто такий Емануїл Веліковський, та що він собою уявляє?. Він народився в 1897 році в царській Росії та практикував медицину у Відні в 1950 роках. І саме, в часі свого перебування у Відні, він натрапив на дуже цікавий папірус єгипетського мудреця Іпувера, який ляг в основі його космологічних зацікавлень та контроверсійних гіпотез про формування наших соняшних плянет, а нашої Землі, зокрема.

У тому він, до певної міри нагадує нам швайцарського „наукового єретика", автора „колісниці богів", Еріха фон Денікіна, з його гіпотезою про розповсюдження цивілізації на землі пришельцями з космосу. Їх обидвох наука вважає, не тільки єретиками, але й шарлятанами науки, закидаючи їм нестачу правдивого знання... Але, незважаючи на те, інформації, які отримуємо телеметричною методою з ракетних дослідних зонд, потверджують у дечому „ненаукові гіпотези" Веліковського. І, коли давніше жоден, шануючий себе вчений, не входив з Веліковським в жодні наукові дискусії сьогодні багато молодих вчених були б згідні такі дискусії започаткувати та дати змогу Веліковському зреґабілітувати деякі аспекти його гіпотез.

Ольга Кузьмович

В. КОЛОДЧИН — ОБСЕРВАТОР СИНОДУ ЄПИСКОПІВ У ЛЬВОВІ

Василь Колодчин, голова Українського Патріярхального Світового Об'єднання, що цього року відзначає уже своє 20-річчя, саме повернувся зі Львова, де був обсерватором Синоду Єпископів УГКЦ, і радо погодився передати свої спостереження та думки з того приводу, як також недалеких виборів до Верховної Ради.

—Про перебіг Синоду ми вже подавали у нашому щоденнику інформації в числі з датою 4-го березня, але цікаво знати, що ви, однак, уважаєте було найбільше актуальною темою нарад найвищих провідників УГКЦ у діяспорі та Україні?

— На мою думку це питання території і юрисдикції УГКЦ, бо воно тісно пов'язане з визнанням Апостольською столицею Києво-Галицького Патріярхату УГКЦ. На самому початку хочу зазначити, що для нас, мирян, зовсім незрозуміле, чому Римо-Католицька (польська) церква має юрисдикцію на цілій території України, а ми спадкоємці віри свв. Володимира і Ольги, спадкоємці Київської Митрополії, яка майже 400 літ тому прийняла Берестейську Унію, мусимо доказувати, що територія нашої Церкви — це територія незалежної України, а не тільки три області Галицької Митрополії.

— Чи можете точніше вияснити в чому справа?

— Безперечно. Впродовж останнього року ми чуємо голоси з Ватикану, що згідно з канонічним правом, Київська Митрополія вигасла, бо із смертю останнього Митрополита 1839 року на протязі 100 років Київський Престіл був незаповнений і не проявляв жодної діяльности і друге, що жодні права і привілеї Київської Митрополії не були перенесені на Галицьку Митрополію, коли створив її Папа Пій VII 1807 року на території України, яка входила в склад Австрії. Тому, згідно з їх опінією територія УГКЦ обмежена до трьох областей Галичини. Тут не можна, однак, не врахувати історичних фактів. Поперше тільки Папа Римський міг законно зліквідувати Київську Митрополію. Такої буллі, декрету чи документу немає. Зате є декрет, яким царський уряд насильно, отже незаконно, зліквідував Київську Митрополію 1839 року. Подруге, хоч митрополичий Престіл не був заповнений (вакантний), то діяльність Київської Митрополії продовжував Митрополит Андрей Шептицький, який 1907 року з розпорядження Папи Пія X був призначений на адміністратора незаповненого престола Київської Митрополії і всіх її епархіяльних престолів. Нам добре відомо, що в 1939 році Митрополит Андрей Шептицький створив чотири екзархати: Великої України, Волині і Полісся, Білорусі, Росії і Сибіру. Потретє сьогодні УГКЦерква є легально зареєстрована в Києві (подібно як інші конфесії) і її юрисдикція простягається на всю територію української держави. Заперечувати нашій Церкві діяти повноправно на цілій території незалежної України означало б обмежити її єдину з усіх конфесій.

— А яке є становище мирянського руху до цієї справи?

— Ми уважаємо, що територія Помісної Церкви обіймає сьогоднішні політичні кордони української держави, як і ці епархії, що входили в склад Київської і Галицької Митрополій, та що патріярхат має юрисдикцію в цілому світі, де живуть греко-католики.

— Чи ви маєте в цій справі підтримку молодої греко-католицької спільноти в Україні?

— Безумовно, як ви знаєте, в Україні тепер вже діє ряд мирянських організацій, а в тому сильні молодечі, як „Обнова", „Українська Молодь Христові" та інші. Але хочу додати, що миряни терпеливо очікують визнання Апостольською Столицею Патріярхату — згідно із постановою Другого Ватиканського Собору і обіцянкою Папи Івана-Павла XI-го, яку він дав нашим єпископам на зустрічі в 1990 році. Ми маємо також підтримку теперішнього Синоду, який вислухав наші арґументи.

— Ви в часі перебування в Україні зробили також ряд поїздок з кандидатами до верховної Ради у терен. Чи можете подати свої спостереження?

— В часі тих поїздок, я мав нагоду зустрічатися з інтеліґенцією, директорами заводів, робітниками,

(Закінчення на стор. 3)

Віктор Батюк

ЗАПОВІТАМИ ШЕВЧЕНКА ВСТАЄ УКРАЇНА

II

Скільки наших співвітчизників, збагнувши визначальні істини з Шевченкового заповіту, вперше відчувають себе часткою славного народу, його найзначимішою ланкою, що єднає минуле з майбутнім. Скільки героїв тримали на силі символічні слова Шевченка про невмирущість прометеєвого серця — „не вмирає душа наша, не вмирає воля".

Українська нація ще й досі формується, гартується духовно, і немає для нас кращого гарту, як вогненне Шевченкове слово, що як ватру пломенем сповняє своїм вічним Прометеєвим палахкотінням груди.

Тарас дав орлині крила українському слову, дав крила народові, нації, збудив дух непокори і волі святої. Його устами промовляє душа народу — сентиментальна і нещадна, лагідна, терпелива і незламна.

З огляду на важкий тягар русифікації та силуваного відлучення від рідного слова, рідної духовности і культури нам в Україні потрібно ще і ще раз засвоювати Шевченка з його незламним духом і синівською залюбленістю в український світ. Сказав про Шевченка грузинський поет Церетелі: „Я вперше зрозумів з його слів, як треба любити Батьківщину". Емоційна напруга Шевченкової мови дивовижна. „Вогонь в одежі слова" — це Франкове визначення, здається, народжене поезією великого кобзаря. Либонь, царат добре тямив, що діяв, коли ляклиbo забороняв Шевченкові писати. Адже Україна, яка знає Шевченка, яка увібрала його істини душею, це зовсім не та Малоросія, що придавалась для такої підневільної праці, та зворушливого етнографічного замилування.

Шевченко, його віще і вічне слово, як твердиня духовности стоїть в обороні української нації. Ось чому боротьба проти української самобутности чи не завжди починалась з боротьби проти Шевченка, проти його неприборканого, розкріпаченого слова. Василь Стефаник описує, як в Галичині, під час Першої світової війни російські царські війська руйнували символічні Шевченківські могили, насипані в кожному селі, по-своєму мали рацію. Улас Самчук в трилогії „Волинь" змальовує, як поява творів Шевченка була нерозривно пов'язана з процесом національного самоусвідомлення, як селянин скинув зі стіни парсуну батюшки царя і натомість почепив, увібравши гарно рушником, портрет Шевченка. Письменник також виразно описує ту майже релігійну шану до Шевченкових творів, яка ширилась в період творення української державности в 18-му — 20-му роках, коли Шевченків „Кобзар" набув другої назви — „Євангелія степів". Вперше на цей вираз я натрапив в оповіданнях племінника Л. Українки-Ю. Косача. „Кобзар" — то виквіт нашої культури і духовности, національна святиня українського народу — бунтівний голос незнищенної козацької волелюбности.

Авжеж Шевченко не сам розбудив народ, було й багато інших, але він — найпомітніша постать, злютована воєдино в своїй долі, думці і дії — страдницький приклад його непокірного життя підсилює вплив його палкого поетичного слова — всі, хто прийшов після Шевченка творити в українську історію, несуть на собі ознаку його визначального впливу. Тарасові слова входять в душу, бо він учив „неложними устами", бо „задля лакомства нещасного" ніколи не схибив з обраного шляху служіння батьківщині, пробудження народу. Його творчість сьогодні сприяє воскресінню України по зимі бездержавности і духовної обділености.

Отож, коли на зламі 90-их років на обрії замаячіла доба українського відродження, Тарас Шевченко опинився в перших лавах лицарів українського державотворення. Україну, здається, в одночассі рясно вкрили осередки Товариства Української Мови ім. Тараса Шевченка. Це був вияв „лояльної нелояльности" — переходу до вирішення національних завдань під маркою Горбачовської перебудови, яка цього не передбачала.

Коли ж у 1990 році влада не дозволила реєструвати представників „Руху" для виборів у парлямент, вони були зареєстровані від імені того ж таки товариства української мови ім. Т. Шевченка і змогли бальотуватись. Шевченко причетний до всіх здобутків нашого народу. Найвищою відзнакою діячів культури і науки на Україні є державні премії ім. Т. Шевченка. Незалежна Україна останнім часом вшанувала цими преміями і видатних закордонних творців української культури, і тих, хто зазнав переслідувань за совєтських часів. Ці премії засновано за Хрущовської відлиги. З одного боку, за совєтських часів побільшало Тарасівок і Шевченкових на просторах України, видавались його поезії, вивчались у школі, а з іншого — причесувалася творчість і постать Шевченка від члена партії, під большевика, цензурувалась за царською традицією твори, викидалось із університету, запроторювалось до країв віддалених тих, хто наважувався вийти до пам'ятника батька української нації 22-го травня — у річницю прибуття праху поета з Петербурґу до Києва.

І зовсім Шевченківська — невольницька, страдницька доля випадала тим, хто, як В. Симоненко, В. Стус чи Л. Лук'яненко своєю творчістю, своїм життям підтримував Шевченків огонь духовної розкутости і нескорености. Але ж Шевченова людська витривалість і одержимість допомагала їм встояти перед лицем переслідувань і знущань. Цей феномен точно відтворила в короткому вірші наша неперевершена поетеса Ліна Костенко:

Кобзар співав в пустелі Косаралу,
У казематах батюшки-царя.
Кайдани, шаленіючи, бряжчали,
Щоб заглушити пісню Кобзаря.

А пісня наростала у засланні.
А пісня ґрати розбивала вщент.
Правдивій пісні передзвін кайданів —
То тільки звичний акомпанімент.

Продовження буде.

В. Колодчин...

(Закінчення зі стор. 2)

селянами, представниками влади. В розмовах відчувається загальна апатія, розчарування владою, безнастанні нарікання і відсутність надій на краще майбутнє. Ці почування (хоч не зовсім оправдані) зобумовлені великою кризою економіки, гіперінфляцією, падінням життєвого рівня. Корупція досягла найвищих представників влади (трьох міністрів і один віцепрем'єр втекли за кордон). І все це діється безкарно. Економічна криза спричиняє негативні наслідки в політичній сфері. Виборців особливо турбує згубна політика Президента і Уряду відносно Криму. Виборці побоюються, що президентські вибори в Криму були запляновані, фінансовані і керовані імперіялістичними колами в Москві.

Народ побоюється, щоб це не привело до громадянської війни. Впарі з цим іде велика акція провокацій і нацьковування політичних груп одна на одну. Провоковано боротьбу між Рухом і УРП, між демократами-центристами і силами такими як УНА, УНСО, що зорієнтовані на крайньо-радикальні акції, чи національне об'єднання „Держав на Самостійність України", які кажуть, що для України альтернативи нема — тільки національна диктатура виведе Україну з хаосу і доведе її до держави. Та і самі демократи-патріоти, люди, які колись ділили долю і недолю в тюрмах, концтаборах поборюють самі себе.

Дуже невідрадним явищем є факт, що національно-демократичні сили не могли погодитися на одного кандидата в кожній окрузі, бо на перешкоді стали особисті амбіції, самолюбство і вождівство. Результат такий, що є — від 10 до 30 кандидатів в кожній окрузі різного віку, освіти і громадського стажу, (дуже мало жінок), з різними програмами, від лівих-комуністичних до крайньо-правих супернаціоналістичних. Хоч як тяжко зорієнтуватися у всіх цих програмах, то все таки є надія, що народ подумає і розбереться. Коли я питався людей за ким будуть голосувати, то більшість хочуть бачити депутатів у Верховній Раді які є: професіонали, патріоти, люди чесні, з вищою освітою, фаховою підготовою, незалежні від політичних партій, за те сильні індивідуальності, які будуть дбати про добро народу.

— А як проходить пропаганда виборів та кандидатів?

— Кожного дня передавалися телевізією двогодинні програми, на яких кандидати представляли себе і свою програму. Цікаве, що кандидати зі східніх областей України поводилися спокійніше, коли ці зі західніх — прямо нападали один на одного. Більшість кандидатів представляють себе, як безпартійні, тому що виборці втратили довір'я до політичних партій.

— А які ваші завваження до загального життя в Україні?

— Я тут звернув увагу на проблеми, що нас болять, але в загальному я не завважив голоду, крамниці повні харчів та іншого добра, тільки, щоб мати на все гроші. Найважче, отже, старшим людям, що живуть з пенсії. Палива нема, але публічний транспорт функціонує, а на вулицях Львова багато авт. Злочинність у порівнянні із ЗСА — низька. І життя пливе своїм руслом. Відбувається багато імпрез — відродження проходить у всіх прошарках суспільства. Якщоб не читав газет і не оглядав новин на телевізії, то не знав би, що в Україні є проблеми.

— Добре почути такі позитивні інформації.

— Я завжди оптиміст. Тому вірю, що народ хоче зміни і пов'язує свої надії з новою Верховною Радою на стабілізацію країни і краще майбутнє.

Делегація мирян на чолі із В. Колодчином відвідала з нагоди Синоду Патріярха і Кардинала М. Любачівського.

В. Колодчин серед студентів „Обнови" у Львові

Вшанування мгра В. Леника

Недільний день 6-го березня ц.р. в Українському Вільному Університеті був незвичайним. У надвечірню пору головна викладова заля наповнилася людьми: зібралися професори, студенти, представники української громади в Німеччині, щоб вшанувати мгра Володимира Леника, активного політичного і громадського діяча, організатора українського шкільництва в Німеччині, журналіста і редактора, головного секретаря УВУ.

Приводом до проведення урочистого вечора став відхід мгра В. Леника на емеритуру. Хоч, як зазначив у вступному слові ректор УВУ проф. д-р Роман Дражньовський, важко собі уявити мгра Леника пенсіонером, бо характерними його рисами є постійний неспокій, стурбованість громадськими справами, а коли говорити узагальнено — безкорислива служба іншим людям. Ректор висловив сподівання, що УВУ зможе і надалі користуватися знаннями Володимира Леника, його довголітнім досвідом, порадами.

Декан факультету права і суспільно-економічних наук проф. д-р Зиновій Соколюк виголосив доповідь про незвичний життєвий шлях і громадську діяльність Володимира Леника. Присутні довідалися, що народився він 1922 року на Підгаєччині в сільській родині і вже у юному віці включився у активне політично-просвітницьке життя. У 1938 році він стає членом Юнацтва ОУН, а через рік був засудженим на три роки. В короткий час совєтської окупації вчителював, завідував невеликою школою на Базі, виконуючи одночасно важливі доручення організації. У 1942 році був ув'язнений гестапо і засланий в концтабір „Бухенвальд". Вижив, не скорився. Після визволення В. Леник у Німеччині активно займається культурно-освітньою, харитативною та політичною діяльністю. Невдовзі стає головним редактором журналу „Авангард", членом Центральної Управи СУМ. Протягом десятиліть Володимир Леник виконує провідні функції у багатьох організаціях та установах, в тому числі в Головній Управі ЦПУЕН, Союзі Українських Студентських Організацій, Спілці Українських Журналістів, Товаристві „За Патріярхат", Лізі колишніх політичних в'язнів, Клюбі українських молодих публіцистів, Товаристві „Рідна Школа", Світовому Конґресі Вільних Українців і т.п. Від 50-их років належить до Німецького Союзу журналістів та Союзу Вільної Преси, виконуючи функції співпрезидента Европейської Унії екзильних журналістів. Окрема сторінка біографії В. Леника — Товариство „Рідна Школа" та відкриття інтернату, який дуже успішно працює по сьогоднішній день. Баварський уряд високо відзначив подвижницьку працю Володимира Леника в царині освіти, нагородивши його Державною медалею заслуг за суспільну діяльність. Мгр Володимир Леник впродовж останніх років трудився на посаді головного секретаря УВУ. Декан проф. З. Соколюк підкреслив, що і на цьому відповідальному посту він зажив собі доброї слави „невиліковного ідеаліста".

Декан філософічного факультету проф. д-р Мирослав Лабунька відчитав Грамоту Сенату УВУ про іменування мгра В. Леника званням Почесного сенатора. Це повідомлення присутні на вечорі зустріли щирими оплесками і відспівали йому, а також дружині Ірині Леник-Шумській „Многая літа". Як продовження привітання, Калина Чічка-Андрієнко майстерно виконала фортепіянні варіяції „Закарпатські мелодії".

Другою, не менш хвилюючою частиною вечора стала презентація книги Володимира Леника „Українці на чужині", або Репортажі з далеких доріг", яка щойно вийшла у видавництві „Червона Калина" (Львів). У цьому виданні зібрана невелика частина журнальних та газетних публікацій Володимира Леника, добре систематизована вона представляє панораму життя української еміграції в Европі та за океаном у повоєнний час. Книгу на вечорі представив її редактор Ігор Ходак, який відповів на питання, чому саме книга Володимира Леника появилася тепер в Україні і яке її значення для пізнання української спільноти. Ігор Ходак підкреслив, що В. Леник на власному прикладі доказав, що і в „чужій хаті" можна на повен голос говорити про українське, по-українському, для блага українства.

Потім були щирі слова привіту: від директорки „Рідної Школи" Марії Ковалишин, яка говорила про подиву гідну педагогічну діяльність героя вечора, від голови ЦПУЕН Степана Костюка, який логічно довів, що все своє життя В. Леник поступав згідно з власним національним сумлінням, від Генерального консула України в Мюнхені д-ра Анатолія Пономаренка, який підкреслив: в історії становлення української дипломатичної служби буде записано особистий вклад Володимира Леника.

Наступник В.Леника на посту головного секретаря УВУ д-р Микола Шафовал відчитав телеграми, які прийшли до цього дня на адресу В. Леника. Серед них щирі привітання зі Львова, Рівного, ЗСА, Англії...

Потім виступив і сам герой вечора в УВУ мгр Володимир Леник. Він сердечно подякував усім присутнім, а окремо Сенатові УВУ за відзначення високою гідністю — Почесним сенатором УВУ, промовцям, які сказали багато правдивих слів. Відзначення почесним сенаторством В. Леник розглядає не лише як нагороду за минулу працю, але й зобов'язання, щоби, належачи до вибраного гурту ентузіястів й ідеалістів, надавати всю можливу допомогу для підтримки Альма-Матер.

Офіційну частину вечора закрив декан проф. Мирослав Лабунька, пригадавши кілька цікавих житейських історій, зв'язаних з особою Володимира Леника. Потім розмови, спогади продовжилися під час прийняття.

М.П.

У Сиракюзах вшанували світлу пам'ять Патріярха Йосифа

Від багатьох років, у лютневі дні, українці греко-католики вшановують пам'ять свого духовного і національного провідника Митрополита, а відтак Кардинала і Патріярха Йосифа Сліпого. Так і годиться, бо людей, які заслуговують на пошану всього нашого народу, у нас мало.

9-го лютого ц. р. минув 31 рік від часу звільнення Митрополита-Ісповідника з російської каторги і його приїзд до Риму, а 17-го лютого минуло 102 роки від дня його народження. Тепер, коли у Львові відбувається черговий Синод УГКЦеркви, особливо глибоко відчувається у нашому народі відсутність цієї великої Людини.

Щорічно вшановували пам'ять Блаженнішого Патріярха Йосифа і українці Сиракюз. Тепер, коли відділ Українського Патріярхального Товариства перестав тут існувати, ініціятором відзначення пам'яті Патріярха був о. диякон д-р Мирон Ткач, як голова УККА, і довголітня голова Патріярхального Т-ва д-р Галина Клюфас, яка сповняє тепер обов'язки мужа довір'я цього ж Товариства.

У неділю, 20-го лютого, після співаної Служби Божої у церкві св. Івана, о. Василь Гриньків і о. диякон відправили Панахиду за спокій душі бл. п. Патріярха Йосифа, а пізніше в церковній залі відбулися святочні сходини для пошани Блаженнішого.

Вступне слово про нашого великого церковного і національного достойника сказала д-р Г. Клюфас, підкреслюючи його заслуги для захисту прав УГКЦеркви перед зазіханням Сходу і Заходу та вказала на значення приїзду Ісповідника Віри на волю. Вона відзначила при цьому не завжди доброзичливе ставлення Ватикану до нашої Церкви.

Перед доповіддю, що слідувала, церковний хор під керівництвом Марусі Тишко виконав „Отче наш", а після нього квінтет цього ж хору заспівав „Богородице Діво".

Про справу українського патріярхату на Другому Ватиканському Соборі говорив довше за докладніше зупинився у своїй доповіді о. диякон д-р Мирон Ткач, а як голова УККА, подякував при цій нагоді шанувальникам пам'яті Патріярха Йосифа за щорічне вшанування цієї достойної Людини. Після доповіді слідувала деклямація в честь Патріярха у виконанні Фалини Войтович. Урочисту зустріч закінчено співом „Боже Великий".

Микола Дупляк

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

ців приходити на виклади, але закинули, мовляв мають досить роботи з іншими предметами, хоча цей курс приносить три кредити. Якось українська література тепер не цікавить тут молодих людей.

— Чи це вас знеохотило до праці — чи маєте пляни на майбутнє?

— Розуміється, що плянную далі, а на другий семестер приготовлює курс про українську прозову творчість від 1900 року до сьогоднішнього дня. Маю також дальші пляни на 1995 рік, в якому хотів би дати курс про українські культурні течії XX сторіччя, англійською мовою. Це однак залежить все від числа студентів і чи такі курси будуть продовжуватися.

— Саме в тому напрямі, щоб курси українських предметів відбувалися „Приятелі українських студій в Колюмбійському університеті" і мають добрі успіхи у здобутті т. зв. дорівняльного фонду.

— Так, це правда, але проблема не лише в грошах, а передусім у ширині зацікавлення студентів. Коли на славістичному відділі буде їх так мало, то університет не буде зацікавлений в українських курсах. Треба наші курси якнайбільше реклямувати, намовляти студентів, щоб на них зголошувалися — це конечне.

— Як нам відомо, у червні приїздить на курс історії України професор і директор Інституту історичних досліджень Львівського Університету д-р Ярослав Грицак. Треба надіятися, що він буде мати більше щастя із числом студентів.

— Це можливе, що історія більше тепер інтересна, як література. Бачите я як письменник та поет сучасної доби мушу ствердити, що зацікавлення літературною українською творчістю, зокрема нашою з діяспори є тепер мінімальне — нас не читають і не шукають ані тут, ані в Україні.

— А все ж хочеться вірити, що зусилля енергійних „Приятелів українських студій", які включають групу молодих людей, принесе позитивні наслідки і українська література, українська мова будуть закріплені в тому престижевому університеті на постійно.

ДОПОМОГА СПОРТОВЦЯМ

Філядельфія. — Регіональний Український Олімпійський Комітет у Філядельфії, вітаючи спортовців України з їхніми успіхами, ставить собі завдання фінансово допомогти українським спортовцям у літній Олімпіяді 1996 року в Атланті, Джа. Чеки, виставлені на Ukrainian Olympic Fund, проситься слати на адресу P. O. Box 346, Horsham, Pa. 19044, або прямо до Української щадниці у Філядельфії на конто ч. 8210425, 8000 Roosevelt Blvd., Philadelphia, Pa., 19152.

Зі смутком та великим жалем повідомляємо рідних, приятелів та знайомих, що ненадійно відійшла у вічність 20-го березня 1994 р. наша найдорожча
ДРУЖИНА, МАТИ І БАБЦЯ

СВ. П.

ІРЕНА ВИСОЦЬКА
з дому ТОМАШІВСЬКА

на Фльориді

Опечалена горем родина:
муж — БОГДАН
донька — ХРИСТИНА з мужем БОРИСОМ ПУРІЙОМ
внучки — ТАНЯ і
— НАТАЛКА
сестра — ЯРОСЛАВА КРИЖАНОВСЬКА з мужем МИКОЛОЮ
сестрінки — ЛЮБА КЕНДАЛ з мужем і дітьми
— ТАМАРА КОБЗЯР з мужем і дітьми
сваха — СТЕФА ПУРІЙ

ПАНАХИДА відбудеться в похоронному заведенні в Гантері в п'ятницю 25-го березня о год. 5-ій по пол., а
ПОХОРОН в суботу 26-го березня та з церкви св. Івана Хрестителя о год. 10-ій ранку.

Зимовий семестр в УВУ

Вперше після довгої перерви в Українському Вільному Університеті зорганізовано зимовий семестр. Необхідність його проведення зумовлена рядом факторів, головнішим серед яких є потреба безперервности навчання, перегляду існуючих форм та методів підготови фахівців вищої кваліфікації — докторів та маґістрів.

Зимовий семестр урочисто розпочався 8 листопада 1993 року і тривав до 12 березня 1994 року. Ректор УВУ проф. д-р Роман Дражньовський, декани проф. д-р Мирослав Лабунька і проф. д-р Зиновій Соколюк ознайомили студентів з програмами і завданнями, які передбачав втілити УВУ за чотири місяці навчання. Контингент студентів та професорів, з огляду на фінансові труднощі, був обмежений лише Німеччиною. Враховуючи те, що більшість студіюючих вдень зайнята основною працею чи навчанням, лекції та семінари вирішено проводити у вечірній час, а також у вихідний день — суботу. На це радо погодилися студенти, викладачам доводилося пристосовуватися до нових умов.

Протягом зимового семестру зреалізовано такі курси та семінари: на філософічному факультеті — „Методологія наукових досліджень" (проф. д-р М. Лабунька), семінар для докторантів з історії (проф. д-р М. Лабунька), „Історія української еміграції в Німеччині" (доц. д-р Дмитро Злепко); на факультеті права і суспільно-економічних наук — курс „Вступ до політичної географії" та семінар „Проблеми урбанізації" (проф. д-р Р. Дражньовський), курс „Основи журналізму" та семінар „Організація роботи редакції газети" (доц. М. Присяжний), курс „Основні проблеми правової держави" та семінар „Проєкт Конституції України" (проф. д-р Зиновій Соколюк), курс „Україна: політична культура і державне будівництво" та семінар „Політичні партії України" (д-р Микола Шафовал). Крім цього постійно діяв курс німецької мови, який забезпечував доц. Дмитро Злепко.

Вперше також запроваджено регулярні (щосереди) загальноуніверситетські семінари.

В час зимового семестру давалися консультації для докторантів та маґістрантів. Крім студентів до занять активно прилучилася група випускників середніх шкіл з Рівного, Києва та Львова, які перебувають в інтернаті „Рідна Школа".

М.П.

Молодь і відродження Львівської Духовної Академії

В серії доповідей Українського Патріярхального Товариства в Ню Йорку з тематикою „Українська Католицька Церква на порозі XXI сторіччя" 6-го березня в залі Наукового Товариства ім. Шевченка відбулася доповідь молодого науковця, історика церкви д-ра Бориса Ґудзяка.

Численну авдиторію привітав Голова Т-ва Юрій Малаховський. Відкриваючи молитвою вечір, він познайомив присутніх з прелеґентом, який на короткий час прибув зі Львова, де є викладачем історії Церкви в Богословській Академії, а з 1992 року займає посаду директора Інституту Історії Церкви. Закінчив три факультети: біології в Сиракюзькому університеті, філософії в Гарвардському університеті та богословські студії в Римському університеті, в якому плянує здобути докторат з богословських наук та осягнути священичі свячення в найближчому часі. Вихований в глибоко релігійно-патріотичній родині, пластун, член редакції історично-церковного збірника „Ковчег", голова комісії відродження Богословської Академії у Львові.

Подякувавши за тепле привітання, молодий доповідач висловив задоволення доповідати в середовищі покоління, що довгі роки віддано працювало і змагалося за збереження і відродження Української Греко-Католицької Церкви та для завершення її помісности. Повертаючи саме з Організації Об'єднаних Націй, де відбувалися урочистості з нагоди відвідин Президента України, в асисті якого були наші олімпійські першуни, що їх зворушливо вітала своя і чужа публіка, — прелеґент проаналізував важливість для народу мати своїх першунів — „еліту", що своїми досягненнями здобувають в суспільстві передові місця. Нав'язуючи до Української Католицької Церкви, він наголосив, що нашій Церкві нині потрібна інтелектуальна богословська еліта. В недалекому минулому такими велетнями духу й інтелекту, передовими постатями Української Католицької Церкви були світлі постаті Митрополита Андрея й Ісповідника Патріярха Йосифа Сліпого, який наголошував потребу інтелектуальної верстви богословів в нашій Церкві, створивши 1963 року Український Католицький Університет. Початок зроблено, але багато залишається ще зробити. Церква мусить мати власну Богословську Академію, в якій кандидати переходитимуть повний теологічний вишкіл у своєму обряді. Сьогодні на тому відтинку нашої Церкви ситуація поправляється. В Канаді створено Інститут ім. Митрополита Андрея Шептицького для східніх Богословських Студій при університеті св. Павла в Оттаві, в якому вперше затверджено програму повного вишколу студентів Богослов'я, створюються три катедри богословських наук, які стануть мозком для Української Католицької Церкви в діяспорі і Україні.

В Україні є величезний людський потенціял, особливо в західніх областях. За статистикою прелеґента, нині в католицьких семінаріях нараховується 1,500 студентів Богослов'я; на 400 зголошених кандидатів в семінарії в Рудно прийнято 80 з браку місця. Основним завданням Української Католицької Церкви нині є виховання передових богословів з глибоким знанням історії своєї Церкви, джерел рідних релігійних традицій. 1992 року Патріярх кардинал Мирослав Іван Любачівський покликав в дію комісію відродження Богословської Академії, яку очолює д-р Борис Ґудзяк. В складі комісії в більшості є молоді люди, рада консультантів з різних ділянок науки, монахи і миряни. Богословській Академії, що формується в Україні, необхідні викладачі з постійним доповнюванням студій на закордонних університетах та видавнича наукова продукція. Передбачається в 2000 році створення своїх аспірантур (докторатів) в Українському Католицькому Університеті у Львові.

Інститут Історії Церкви є складовою частиною Богословської Академії. В недалекому майбутньому плянується створення інститутів: церковного права, пасторальний з проблематикою християнського подружжя та інститут Літургії. І тут же доповідач зауважує, „що мало хто в сучасній Україні розуміє глибоку суть Літургії". Відносно мирянського руху, то він твердо переконаний, що світське мирянство в нашій Церкві має стати помічною силою творення християнської культури.

Закінчуючи свою інформативну доповідь, д-р Борис Ґудзяк підтвердив, що на сучасному етапі Греко-Католицька Церква в Україні має багато перешкод — політичних, економічних, психологічних, але „не поборюймо себе взаємно міжконфесійними конфліктами — в нас першочергові завдання: історичне дослідження і збереження скарбів нашої Церкви, історії нашої підпільної Церкви, Літургії, релігійних традицій нашого народу. Тому праця віддана, дослідницька заслуговує на моральну й матеріяльну підтримку українців діяспори і рідного матерůка".

Доповідь молодого науковця викликала велике зацікавлення присутніх, доказом чого були численні запити, темою яких були: катехизація молоді в Україні, Академічне Т-во „Обнова", видавничі пляни Інституту історії Церкви, об'єднання богословських діяспорних інституцій з українськими, ставлення Уряду до Греко-Католицької Церкви, можливість зміни назви Греко-Католицької Церкви, взаємини римо- і греко-католиків, співпраця парафій діяспори і України та багато інших актуальних запитів, на які прелеґент давав конкретні відповіді, що були наче доповненням його доповіді.

Вечір завершив молитвою сотрудник парафії св. Юра о. Лев Ґолдейд, згадавши свої реколекційні науки для семінаристів під час перебування в Україні.

Оксана Луцька

Нова праця про ДЦ УНР

Оттава (ОУПС). — Тут у виданнях Архівного комітету УНР вийшла праця проф. Ярослава Рудницького про Державний Центр УНРеспубліки в роках між 1941 і 1991 (2), як продовження нарису Президента УНР Миколи Лівицького про ДЦ УНР в роках 1920-40, що друкувався у В-ві „Свобода" в 1984 році й зберігся там у небагатьох примірниках. Як виходить із вступу проф. Рудницького, обидві праці охоплюють цілість історії екзильного Уряду УНР в роках 1920-91 (2) й тому плянується видати їх разом у найближчому майбутньому під спільним заголовком „Державний Центр Української Народної Республіки в роках 1920-91 (2)" авторства обох діячів УНР в екзилі.

Воєнна і післявоєнна доба в історії ДЦ УНР — це роки важливої діяльности цього центру на міжнародному форумі й на це покладено наголос в огляді проф. Рудницького, що не тільки очолював екзильний Уряд УНР, але й був керівником зовнішніх справ у роках 1978-89. Тут долучено деякі автентичні документи звернень УНР до ООН, до Міжнародної атомової аґенції, до членів Гельсінкського процесу (пропозиція: „Гельсінкі II"), польсько-українська декларація з 1979 року та інші архівні матеріяли, що додатково свідчили про дію екзильного Уряду УНР в згаданому періоді.

Державний Центр УНР і його праця в роках 1920-91 (2) належить до модерної української історії. Висвітлювання фактів з цієї історії — основне завдання діячів і очевидців подій з тих часів. Праці Лівицького й Рудницького є й залишаться джерельним матеріялом для всіх, кому цікава визвольна боротьба українського народу в XX столітті. Тому треба привітати їхню появу й побажати, щоб вони вийшли спільно однією книжкою в ближчому часі.

Покищо обидві книжки можна замовляти в книгарні „Свободи".

СТЕПАН КОГУТ,
що проживає в с. Містковичі Самбірського повіту Львівської области пошукує родину свого стрийка **Ілька Когута**, який виїхав до Ню Йорку перед 1939 роком з дружиною та двома доньками Ганнею і Галею. Прошу телефонувати на число
(718) 238-3632